

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Φινλανδίας.

Πηγές δικαίου

Ο όρος «πηγές δικαίου» αναφέρεται στις πηγές από τις οποίες προέρχονται οι νομικοί κανόνες. Στη Φινλανδία, ορισμένες πηγές δικαίου είναι εθνικές ενώ άλλες είναι διεθνείς. Ορισμένες είναι γραπτές και κάποιες άλλες άγραφες. Στη συνέχεια παρατίθεται σύνοψη του συνόλου των πηγών δικαίου.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Εθνικές πηγές δικαίου

Οι σημαντικότερες εθνικές πηγές δικαίου είναι οι γραπτοί νόμοι. Ο όρος «νόμοι» πρέπει στο συγκεκριμένο πλαίσιο να ερμηνεύεται υπό την ευρεία έννοιά του, η οποία περιλαμβάνει το Σύνταγμα, τους κοινούς νόμους (γνωστοί και ως νόμοι του Κοινοβουλίου), τα διατάγματα, τα οποία εκδίδονται είτε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας είτε από το συμβούλιο υπουργών είτε από τα υπουργεία, και τους νομικούς κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας. Οι νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας, όπως και τα διατάγματα, μπορούν να εκδίδονται μόνο κατ' εξουσιοδότηση του Συντάγματος ή ενός κοινού νόμου, ο οποίος ορίζει συνήθως τον κρατικό φορέα ή αρχή που δύναται να εκδίδει έναν τέτοιο κανόνα.

Σε περιστάσεις όπου δεν υφίσταται γραπτός νόμος, το κεφάλαιο 1 παράγραφος 11 του κώδικα δικονομίας προβλέπει ότι ως πηγή δικαίου λογίζεται το εθιμικό δίκαιο το οποίο, για να είναι δεσμευτικό, πρέπει να είναι και σύμφωνο με την έννοια του δικαίου. Ο κανόνας του εθιμικού δικαίου ανάγεται χρονικά στο απώτερο παρελθόν και η τρέχουσα έννοιά του δεν είναι πολύ συγκεκριμένη. Ο όρος «εθιμικό δίκαιο» αναφέρεται κυρίως σε ορισμένες καθιερωμένες πρακτικές που ισχύουν π.χ. στην εμπορική δραστηριότητα. Καθώς οι κανόνες που προβλέπονται από τον γραπτό νόμο είναι πλέον επαρκώς περιεκτικοί, η σημασία του εθιμικού δικαίου ως πηγή δικαίου έχει επίσης περιοριστεί σημαντικά. Σε ορισμένους τομείς, ωστόσο, όπως το δίκαιο των συμβάσεων, το εθιμικό δίκαιο εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να κατέχει αρκετά ισχυρή θέση.

Το νομοπαρασκευαστικό έργο και οι δικαστικές αποφάσεις αποτελούν επίσης πηγές δικαίου. Το νομοπαρασκευαστικό έργο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις του νομοθέτη και, για τον λόγο αυτό, τα έγγραφα αυτού του είδους χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία της νομοθεσίας. Εκ των διαφόρων δικαστικών αποφάσεων, οι σημαντικότερες ως πηγές δικαίου είναι εκείνες των ανώτατων δικαστηρίων, και συγκεκριμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις των δύο αυτών δικαστηρίων ονομάζονται «δεδικασμένα». Παρότι τα δεδικασμένα δεν είναι νομικές δεσμευτικές, η σημασία τους είναι ιδιαίτερα μεγάλη στην πράξη. Αποφάσεις άλλων δικαστηρίων μπορούν επίσης να είναι σημαντικές ως πηγές δικαίου. Σε περιπτώσεις όπου η απόφαση ενός δικαστηρίου χαμηλότερης βαθμίδας είναι τελεσίδικη, η πρακτική του δικαστηρίου αυτού μπορεί να έχει ιδιαίτερα μεγάλη πρακτική σημασία.

Η νομολογία, οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα αποτελούν επίσης εθνικές αρχές δικαίου. Καθήκον της νομολογίας είναι να ερευνά το περιεχόμενο του νομικού συστήματος – ερμηνεία και ταξινόμηση των νομικών κανόνων – και για τον λόγο αυτό είναι επίσης σημαντική ως πηγή δικαίου. Οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα μπορούν επίσης να έχουν σημασία ως πηγές δικαίου. Όπως φαίνεται και στη συνέχεια, η θέση των πηγών αυτών στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι λιγότερο ισχυρή από την αντίστοιχη των πηγών που προαναφέρθηκαν.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι διεθνείς συμφωνίες και οι λοιπές διεθνείς υποχρεώσεις με τις οποίες έχει δεσμευτεί η Φινλανδία αποτελούν δεσμευτικές πηγές δικαίου. Η πρακτική των διεθνών φορέων που εφαρμόζουν τέτοιου είδους συμφωνίες έχει επίσης σημασία ως πηγή δικαίου. Ένα παράδειγμα πηγής δικαίου της κατηγορίας αυτής είναι η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά συνέπεια, η πρακτική του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνδέεται με την ερμηνεία της Σύμβασης.

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Φινλανδία δεσμεύεται επίσης από τους νόμους, κανονισμούς και οδηγίες που συνιστούν τα σημαντικότερα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κανονισμοί ισχύουν άμεσα για το σύνολο των κρατών μελών ενώ οι οδηγίες πρέπει να εφαρμόζονται από συγκεκριμένα κράτη μέλη. Το προπαρασκευαστικό έργο για την εφαρμογή της νομοθεσίας μπορεί επομένως να αποκτήσει επίσης κάποια σημασία σε ό,τι αφορά την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ, παρότι η σημασία αυτή είναι σαφώς πιο περιορισμένη σε σχέση με την αντίστοιχη του προπαρασκευαστικού έργου της εθνικής νομοθεσίας.

Άλλα κανονιστικά μέσα της ΕΕ είναι επίσης δεσμευτικά για την Φινλανδία στον βαθμό που δεσμεύουν και τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν επίσης σημασία ως πηγές δικαίου διότι αποτελούν μέρος του σώματος κανόνων της ΕΕ.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Οι φινλανδικές πηγές δικαίου διαίρονται κατά παράδοση σε ιδιαίτερα δεσμευτικές, ελαφρώς δεσμευτικές και αποδεκτές πηγές. Οι νόμοι και το εθιμικό δίκαιο αποτελούν ιδιαίτερα δεσμευτικές πηγές, οπότε και καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση στην ιεραρχία. Η εφαρμογή τους είναι επίσημο καθήκον των οργάνων αναγκαστικής εκτέλεσης και η παράβλεψή τους θεωρείται παράβαση καθήκοντος. Η ιεραρχία της εθνικής νομοθεσίας έχει ως εξής:

Σύνταγμα

Κοινοί νόμοι (νόμοι του Κοινοβουλίου)

Διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, το συμβούλιο υπουργών και τα υπουργεία

Νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας.

Οι ελαφρώς δεσμευτικές πηγές δικαίου, και συγκεκριμένα όσες βρίσκονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της ιεραρχίας, περιλαμβάνουν το νομοπαρασκευαστικό έργο και τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβλεψη των πηγών αυτών δεν συνεπάγεται κυρώσεις για παράβαση καθήκοντος εκ μέρους του σχετικού οργάνου αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά αυξάνει τις πιθανότητες προσβολής μιας απόφασης ενώπιον δικαστηρίου ανώτερης βαθμίδας. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου περιλαμβάνουν τη νομολογία, τις γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου δεν είναι δεσμευτικές αλλά μπορούν να χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη ενός επιχειρήματος και να ενισχύουν την αιτιολογική βάση μιας απόφασης.

Οι διεθνείς συμφωνίες έχουν την ίδια ιεραρχική ταξινόμηση με το μέσο που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή τους στη Φινλανδία. Κατά συνέπεια, εάν μια διεθνής συμφωνία εφαρμόζεται μέσω νόμου, οι διατάξεις της συμφωνίας αυτής έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου. Εάν όμως μια διεθνής υποχρέωση εφαρμόζεται μέσω διατάγματος, οι διατάξεις της έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση των διατάξεων του διατάγματος. Οι εκτελεστικές διατάξεις είναι επομένως ανάλογες των εθνικών διατάξεων της ίδιας ιεραρχικής τάξης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Βάσει του φινλανδικού Συντάγματος, η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Κοινοβούλιο. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει όλους τους κοινούς νόμους και αποφασίζει τροποποιήσεις του Συντάγματος. Οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο μπορούν να εξουσιοδοτούν ορισμένους άλλους φορείς προκειμένου αυτοί να εκδίδουν νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Βάσει αυτής της εξουσιοδότησης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η κυβέρνηση και τα υπουργεία μπορούν να εκδίδουν διατάγματα. Όταν δεν υπάρχει διάταξη που να ορίζει ποιος εκδίδει ένα διάταγμα, αυτό εκδίδεται από την κυβέρνηση. Μια αρχή χαμηλότερης βαθμίδας μπορεί επίσης, σε ορισμένες περιστάσεις, να εξουσιοδοτείται μέσω νόμου προκειμένου να ορίσει νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Αυτό συμβαίνει όταν υφίστανται ειδικοί λόγοι που συνδέονται με το θέμα των σχετικών κανόνων και όταν η ουσιαστική σημασία των κανόνων αυτών δεν απαιτεί τη θέσπισή τους μέσω νόμου ή διατάγματος. Το πεδίο εφαρμογής μιας τέτοιας εξουσιοδότησης πρέπει επίσης να ορίζεται με σαφήνεια. Κανένας άλλος φορέας πέραν των προαναφερόμενων δεν εξουσιοδοτείται να εκδίδει γενικά δεσμευτικούς νομικούς κανόνες.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Θέσπιση και έναρξη ισχύος των νομικών κανόνων

Για να θεσπιστεί ένα νομοθέτημα, πρέπει να υποβληθεί στο Κοινοβούλιο ώστε να εξεταστεί ως κυβερνητική πρόταση ή ως πρωτοβουλία ενός βουλευτή. Οι κυβερνητικές προτάσεις καταρτίζονται στα υπουργεία και συζητούνται στη συνέχεια στην ολομέλεια της κυβέρνησης. Μετά από αυτό, η απόφαση σχετικά με την υποβολή της πρότασης για συζήτηση στο Κοινοβούλιο λαμβάνεται κατά την προεδρική συνεδρίαση. Στο Κοινοβούλιο, η κυβερνητική πρόταση αποτελεί καταρχάς θέμα μιας προκαταρκτικής συζήτησης μετά από την οποία ανατίθεται σε μια κοινοβουλευτική επιτροπή για εξέταση. Η επιτροπή συμβουλευέται ειδικούς και συντάσσει έκθεση επί της κυβερνητικής πρότασης. Το θέμα παραπέμπεται στη συνέχεια στη συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου, όπου η έκθεση της κυβερνητικής επιτροπής χρησιμεύει ως βάση της συζήτησης. Η απόφαση για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου λαμβάνεται κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Κοινοβουλίου σε δύο αναγνώσεις. Το Κοινοβούλιο μπορεί να ψηφίσει ένα νομοσχέδιο χωρίς τροποποιήσεις, μπορεί να το τροποποιήσει ή μπορεί να το απορρίψει. Η τελική απόφαση σχετικά με την τύχη ενός νομοσχεδίου εναπόκειται επομένως στο Κοινοβούλιο. Οι κοινοί νόμοι ψηφίζονται στο Κοινοβούλιο με απλή πλειοψηφία, ενώ για την τροποποίηση του Συντάγματος απαιτείται ειδική πλειοψηφία. Εφόσον ένα νομοσχέδιο έχει ψηφιστεί από το Κοινοβούλιο, διαβιβάζεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έγκριση. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζει το νομοσχέδιό του, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας. Τα διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, την κυβέρνηση ή τα υπουργεία καταρτίζονται στο εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όταν πρόκειται για προεδρικά διατάγματα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας λαμβάνει απόφαση περί έκδοσης διατάγματος βάσει προτάσεων που υποβάλλονται από την κυβέρνηση. Η έκδοση των κυβερνητικών διαταγμάτων αποφασίζεται κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της ολομέλειας της κυβέρνησης ενώ η έκδοση των υπουργικών διαταγμάτων αποφασίζεται από το εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όλα τα διατάγματα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας. Ένα διάταγμα τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζεται στο ίδιο και σε κάθε περίπτωση αφότου έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Οι νομικοί κανόνες που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας – και οι οποίοι στην πράξη ονομάζονται συνήθως είτε αποφάσεις είτε κανόνες και κανονισμοί – καταρτίζονται από τη σχετική αρχή, η οποία λαμβάνει επίσης την απόφαση έγκρισής τους. Οι κανονισμοί που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας τίθενται σε ισχύ κατά τον προβλεπόμενο χρόνο και δημοσιεύονται στη συλλογή κανόνων και κανονισμών της σχετικής αρχής.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Finlex

Το **Finlex** είναι μια νομική τράπεζα δεδομένων με περισσότερες από τριάντα βάσεις δεδομένων. Οι πληροφορίες επί νομοθετικών θεμάτων στο Finlex οργανώνονται σε έξι βάσεις δεδομένων, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Η βάση δεδομένων με μεταφράσεις φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων, όπου συμπεριλαμβάνονται μεταφράσεις φινλανδικών νόμων του Κοινοβουλίου (κυρίως στα αγγλικά)

Τα ενοποιημένα κείμενα νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (στα φινλανδικά και στα σουηδικά)

Μια βάση δεδομένων αναφοράς, η οποία περιλαμβάνει κατάλογο αλλαγών επί οποιασδήποτε νομοθετικής πράξης ή διατάγματος

Νομοθετικές πράξεις και διατάγματα στη γλώσσα των Σάμι (κατοίκων της Λαπωνίας).

Οι μεταφράσεις των φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (κυρίως στα αγγλικά) βρίσκονται σε μία βάση δεδομένων. Τα πρωτότυπα κείμενα των νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων βρίσκονται σε ξεχωριστές βάσεις δεδομένων. Οι πιο πρόσφατες νομοθετικές πράξεις βρίσκονται στην ηλεκτρονική έκδοση της Εφημερίδας της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Η νομολογία στο Finlex αποτελείται από περισσότερες από δέκα βάσεις δεδομένων. Αυτές περιλαμβάνουν τα δεδικασμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και υποθέσεις του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, των εφετείων, των διοικητικών δικαστηρίων και των ειδικών δικαστηρίων.

Άλλες βάσεις δεδομένων του Finlex περιλαμβάνουν διεθνείς συνθήκες, δευτερεύουσα νομοθεσία και κυβερνητικά νομοσχέδια.

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Άλλες βάσεις δεδομένων

Πέραν του Finlex, υπάρχουν επίσης στη Φινλανδία άλλες βάσεις δεδομένων σχετικές με τη νομοθεσία, τη νομολογία, τα κυβερνητικά νομοσχέδια και τη νομική βιβλιογραφία. Οι βάσεις **Edilex** και **Suomen laki** παρέχουν ολοκληρωμένες on-line υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης. Τόσο το Edilex όσο και το Suomen laki περιέχουν βάσεις δεδομένων της εθνικής νομοθεσίας, της νομολογίας και άλλο υλικό. Για τις περισσότερες υπηρεσίες απαιτείται εγγραφή. Το WSOYPro είναι η τρίτη εμπορική υπηρεσία νομικής πληροφόρησης στην Φινλανδία. Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού της διατίθεται σε συνδρομητές.

Τελευταία επικαιροποίηση: 02/02/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.